

Na zdjęciu fragment
ekspozycji *Home Babies*.

O(d)krywanie swojej wewnętrznej prawdy

ANITA BIALIC
OLGA NACHYŁA

Czy szkło jest właściwym medium, żeby opowiedzieć o współczesnym świecie? Wyrazić ból, sprzeciw, nadzieję?

Alison Lowry udowadnia, że właśnie to delikatne, wrażliwe tworzywo, jakim jest szkło, stwarza ogromne możliwości kreacji. Uruchamia wyobraźnię, a w połączeniu z innymi materiałami pozwala na tworzenie prac dobitnie komentujących rzeczywistość. Kruchość szkła, jego szorstkość i chropowatość wzmacniają nasze emocje, atakują zmysły.

Piękno i ból – te dwa uczucia, których doświadczamy naprzemiennie przez całe życie – odnajdujemy w pracach irlandzkiej artystki. Mistrzowskie opanowanie technik szklarskich w połączeniu z ogromną wrażliwością i dziecięcą wprost fascynacją otaczającym światem sprawia, że jej prace nie są nam obojętne.

Wystawa Alison Lowry zatytułowana *(A)Dressing Our Hidden Truths*, otwarta w 2019 r. w Muzeum Narodowym Irlandii

w Dublinie, nabrała szczególnego znaczenia w okresie walki z koronawirusem. Nagle, niespodziewanie, znaleźliśmy się w izolacji, pozbawieni pewności jutra, czytelnych perspektyw. Koronawirus brutalnie wtargnął w naszą codzienność, zmuszając do refleksji, do zadawania pytań: kim jesteśmy, kim chcemy być, kim będziemy... Zastanawiamy się nad swoją przyszłością i przyszłością świata, którego ład i porządek zaburzyliśmy. Odczuwamy egzystencjalny ból, przepełniający również wystawę Alison Lowry.

ANITA BIALIC Inżynier, dziennikarz, menedżer kultury, kurator. Od 1997 r. prowadzi Galerie BB w Krakowie i Wrocławiu. Pomysłodawczyni i współorganizatorka, razem z prof. Kazimierzem Pawlakiem, Europejskiego Festiwalu Szkła *Play With Glass*.

35 NIE MOGĘ

Mit szklanych pantofelków Kopciuszka w kontekście przemocy domowej jest tematem *35 I Can'ts* – projektu wideo, stworzonego przez Alison Lowry we współpracy z artystką, performerką Jayne Cherry. „Według statystyk kobieta zostaje zaatakowana 35 razy, zanim zadzwoni na policję. Próba przejścia kilku kroków w „szklanych” pantoflach, ciężkich i nieporęcznych, obrazuje, jak trudno jest kobietom odejść z przemocowego związku. Dla Jayne była to bardzo osobista sytuacja. Zrobiła 35 kroków „w stronę światła”, mając głowę nakrytą stworzonym przez siebie „welonem”, symbolizującym „mgłę” towarzyszącą jej w tym okresie życia” – komentuje instalację Lowry.

NOWA SKÓRA

Doświadczenia irlandzkich kobiet, będących ofiarami przestępstw seksualnych, są tematem instalacji *A New Skin*. Lowry zwraca uwagę, że w Irlandii system nie chroni osób, które padły ofiarą tego rodzaju ataków. Policja i sądy często stają po stronie sprawcy. Ofiary gwałtu muszą więc „wyhodować” nową skórę, czasem poprzez tatuaż lub skaryfikację, aby fizycznie się zmienić, ale także pokazując blizny.

A New Skin została zakupiona do kolekcji Muzeum.

35 I Can't's (35 Nie Mogę) (2017), performance i nakrycie głowy: Jayne Cherry, szklane buty: Alison Lowry.

A New Skin (Nowa Skóra) (2017), skóra: Una Burke, sitodruk na szkło slumpingowym: Alison Lowry.

Home Babies (Domowe Dzieci) (2017), szkło pâte de verre, fioletowy nylonowy.

Instalacja *Instead of the fragrance there will be stench; instead of a sash, a rope; instead of well-dressed hair, baldness; instead of fine clothing, sackcloth; instead of beauty, branding (Isaiah 3:24)*¹, (2019), lane szkło, różaniec, ludzkie włosy.

INSTALACJA HOME BABIES

W 2014 r. w irlandzkim hrabstwie Galway, w nieużywanym zbiorniku ściekowym na terenie dawnego Domu Matki i Dziecka Bon Secours, znaleziono dziecięce szczątki. Bon Secours był jednym z wielu tego rodzaju domów w Irlandii, w których niezamężne matki mogły mieszkać ze swoimi dziećmi, dopóki te nie zostały adoptowane (zwykle bez zgody matek), często za „darowiznę” pieniężną na prowadzące je zgromadzenie zakonne. Instytucje tego typu finansowało też państwo. Funkcjonowały one w tajemnicy i mimo pieniędzy, otrzymywanych z różnych źródeł, mieszkające tam kobiety i dzieci zwykle były niedożywione, źle ubrane, często także chore. W 2015 r. utworzono komisję śledczą, mającą ustalić faktyczne działania Domów Matki i Dziecka działających w Irlandii. Raport z tych badań nie został jeszcze ogłoszony.

Historia domu Bon Secours zainspirowała Alison Lowry do stworzenia instalacji *Home Babies*. Artystka powiesiła w zaciemnionej sali dziewięć naturalnej wielkości sukienek i ubrań do chrztu. W tle słyszymy wyczytywane cicho nazwiska 796 zaginionych, rzekomo martwych, dzieci.

ZAMIAST PIĘKNA, PIĘTNO

Pierwsze Pralnie Magdaleny otwarto w Irlandii w XIX w. Oferowały pracę i mieszkanie

kobietom pracującym na ulicach. W tamtym czasie organizacje religijne, zaangażowane w taką pomoc, działały jak komercyjne przedsiębiorstwa. Chociaż pralnie nosiły piętno „upadłych kobiet”, mieszkali w nich również dziewczynki z domów dziecka, dzieci ze szkół przemysłowych oraz kobiety z Domów Matki i Dziecka. Kobiety traktowano bardzo źle. W pralniach zmieniano im imiona, zabierano i usuwano wszystkie osobiste przedmioty, ubierano w jednakowe uniformy. Opisywane jako „penitentki”, podobnie jak więźniarki pracowały w pralni bez wynagrodzenia i odpowiedniego wyżywienia. Nie wolno im było ze sobą rozmawiać, a dyscyplina była ściśle przestrzegana. Szacuje się, że od czasu uzyskania niepodległości przez Irlandię w 1922 r. około 10 000 kobiet przeszło przez system Pralni Magdaleny. Ostatnie pralnie zostały zamknięte w 1996 r.

W jaki sposób powstały te instytucje i dlaczego działały tak długo? – w projekcie *(A)Dressing Our Hidden Truths* Lowry oddaje głos kobietom i dzieciom mieszkającym w Pralniach Magdaleny. Wiszącym nad stołem ludzkich włosów szklanym nożyczkom towarzyszy nagrane opowiadanie Catherine Whelan, ocalałej z Pralni Magdaleny. Wspomina, jak siostry przytrzymując ją siłą obcinały jej włosy.

Opracowanie informacji o ekspozycjach na podstawie materiałów Alison Lowry i Muzeum Narodowego Irlandii – Olga Nachyla.

Alison Lowry

Ukończyła studia na kierunku Sztuka i Wzornictwo na Uniwersytecie w Ulsterze (Irlandia Północna, 2009). Wzięła udział w 10 wystawach indywidualnych i w ponad 60 zbiorowych w Irlandii i za granicą. Jest laureatką wielu nagród, a jej prace znajdują się w licznych kolekcjach muzealnych i prywatnych. Interesuje się materiałami tekstylnymi, a zwłaszcza ubiorami. Uważa, że w tkaninie zachowywana jest istota jej twórcy, a na ubraniu zawsze pozostają ślady noszących je osób. Od 2015 r. prowadzi studio Schoolhouse Glass w Saintfield.

alisonlowry.co.uk / www.europeanglassfestival.com

WYSTAWA (A)DRESSING OUR HIDDEN TRUTHS

Muzeum Narodowe Irlandii w Dublinie, dział Sztuki Dekoracyjnej i Historii

Marzec – grudzień 2020

Wystawa została nominowana w dorocznych konkursach: Global Fine Arts Awards 2019 w kategorii Global Humanity, oraz w Global Fine Arts Awards 2019 do nagród publiczności Youniversal i You-2.

Nagrody te są wyrazem uznania dla najlepszych dzieł sztuki i wzornictwa wystawianych w muzeach, galeriach, na targach, biennale i w formie instalacji w miejscach publicznych na całym świecie. Do nagrody Global Fine Art Awards 2019 nominowano 99 najlepszych wystaw i produkcji artystycznych 2019 r. z 27 krajów i sześciu kontynentów.

Prace Alison Lowry można obejrzeć na wystawie głównej Europejskiego Festiwalu Szkła pt. „Piękny i Bestia” w Muzeum Karkonoskim do 30.06.2020 r.

1. Tłum. Zamiast zapachu będzie smród; zamiast skrzydła sznurek; zamiast fryzury, tyšina; zamiast ubrania, worek; zamiast piękna, piętno (Izajasz, 3:24)